

Korte mededelingen

(met 1 tekstfiguur)

(with summary in English)

Bruine lijster, *Turdus (naumanni) eunomus*, in Naarden.

Op 22 Januari 1955 vertoefde in een tuin aan de Jan Steenlaan te Naarden een ex. van de bruine lijster. De vogel leek iets groter dan een zanglijster. Opvallend waren de witte bovenoogstreep, alsmede de bruinzwarte borstband en flanken. De kop was zeer donker, op het zwarte af.

De habitus was typisch die van een lijster: volkomen stil zittend op een tak en na elke abrupte beweging weer bevroezend. Viermaal plukte hij trilvliegend een rode bes af van een *Cotoneaster* en ging in de tussenpozen in een Japanse kers zitten. De vogel werd ongeveer een kwartier lang waargenomen, op ca 7 m afstand, door een goede kijker met 6 × vergroting. Het geluid werd niet gehoord.

L. L. A. MAURENBRECHER.

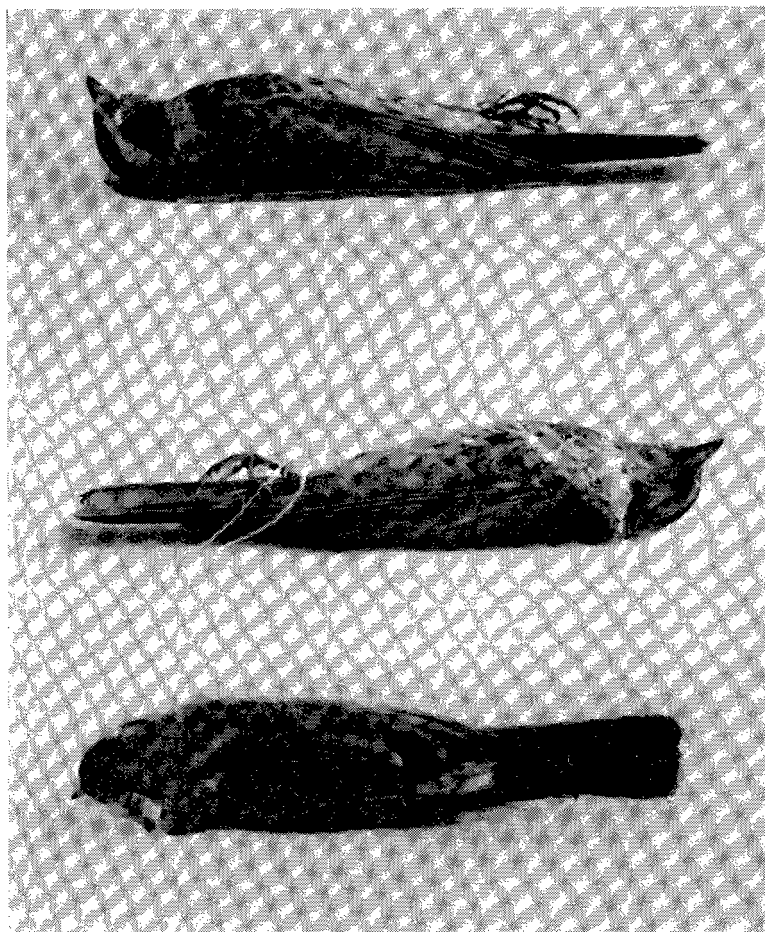
Bruine lijster, *Turdus (naumanni) eunomus*, bij Kampen (zie fig. 1).

Op 20 Februari 1955 werd een uitgeput ex. van de bruine lijster aangetroffen in een tuin te IJsselmuiden bij Kampen. De vinder, die zich niet bewust was van zijn zeldzame vondst, bracht de vogel bij KORIDON thuis, waar hij, na gevoerd te zijn, spoedig wat bijkwam en voorlopig in een kooi werd vastgehouden. Op 26 Februari lag hij echter dood in de kooi. Het voorwerp (een ♂), dat zich thans in de coll. TEN KATE bevindt, bleek een wond aan hals en romp te hebben; het was zeer mager (gewicht 44 gr.); vleugel (vers): l. stuk, r. 132½ mm. Testes: bijna 2 mm.

De Ned. Vogels (p. 278) vermeldt slechts één inlandse vondst: ♂ ad., 20 Nov. 1899, Veenwouden, Fr. (coll. SNOUCKAERT, thans Artis); sindsdien werden geen nieuwe gevallen bekend. Thans zijn er dus totaal 3 (2 vondsten en 1 waarneming).

HARTERT (Vög. pal. Fauna, p. 659) beschouwde de bruine lijster aanvankelijk als een aparte soort, in de Erg. Band (1932—1938, p. 304) echter als een subspecies van *naumanni* evenals NIETHAMMER (Handbuch, I, 1937, p. 373), contra WITHERBY (Handbook, II, 1938, p. 125), DUPOND (Supplement op VAN HAVRE, Les Ois. de la Faune Belge, 1950, p. 50), de Checklist (Londen, 1952, p. 71) en MAYAUD (Liste des Ois. de France, 1952, p. 48).

Volgens de ter beschikking staande literatuur is het beeld van het voorkomen in Europa van deze lijster, die Noord-Siberië bewoont van de Jenissei tot Kamsjatka, Anadyr en de Beringseilanden, aldus: Rusland (HARTERT, l.c.), (geen details); Noorwegen: 4 × (LØVENSKIOLD, Håndbok, 1947, p. 272); Zweden: niet (Förteckning, 1951); Denemarken: toevallige gast (LØPPENTHIN, Fortegnelse, 1946, p. 53; Duitsland: 6 × (NIETHAMMER,

Foto's J. A. F. KORIDON

Fig. 1. Bruine lijster, *Turdus (naumanni) eunomus*; ♂ IJsselmuiden, bij Kampen, 20 Febr. 1955 (coll. TEN KATE).

l.c.); Hongarije: niet (SCHENK, Aves, 1917); Italië: zeer zeldzaam (TOSCHI, Migrazione, 1939, p. 210); Zwitserland: niet (HALLER, Artenliste, 1951); Frankrijk: 2 × (MAYAUD, l.c.); België: Volgens VAN HAVRE (Les Ois. de la Faune Belge, 1928, p. 166) 4 ×, maar volgens DUPOND (Suppl., l.c.) behoorden 2 van deze voorwerpen, die thans niet meer bestaan, mogelijk tot *naumanni*; Groot-Brittannië: Engeland, minstens 7 (Checklist, l.c.), waarvan 1 in 1905 en minstens 6 van Jan.-Maart 1915 (Handbook, l.c.) en Schotland, 1 vermoedelijke waarneming op Fair Isle (ibidem).

C. G. B. TEN KATE en J. A. F. KORIDON.

Dwerg-eieren.

Met betrekking tot hetgeen de heer DE VRIES op pag. 111 van *Limosa* 27 schrijft over de „ova inania”, dus „ledige” eieren, d.w.z. eieren zonder een normale, al of niet bevruchte, eicel (dooier), kan ik uit persoonlijke ervaring meedelen, dat deze dwerg-eitjes inderdaad dikwijls een pathologische achtergrond hebben. In vele dergelijke eieren van kippen trof ik een klein doch onmiskenbaar stukje ovariaalweefsel aan, maar bovendien kreeg ik herhaaldelijk cadavers van ontijdig gestorven kippen onder 't mes, welker ovarium de meest rigoreuze degeneratie bleek te hebben ondergaan, en in één harer bevond zich bovendien een juist voltooid dwerg-eitje. In hoeverre in die ziekelijke gevallen van carcinomen moet worden gesproken, schijnt onzeker, maar wèl kan men bij secties opmerken, dat dezelfde misvormende weefselwoekeringen menigmaal óók de darmwand, het mesenterium en de nieren hebben aangetast, terwijl in ernstige gevallen daarenboven nog ascites (buikwaterzucht) als secundair verschijnsel erbij optreedt. Meestal schijnt echter het zwaar belast geweest zijnde ovarium het eerst te worden aangegrepen, en het laat zich verstaan, dat er dan tegen het einde van een leg-periode bij een laatste ovulatie geen normale eicel meer aanwezig is, doch dat in plaats daarvan, behalve een geatrophieerde eicel, bovendien een stukje van het kankerachtige woekerende ovarium los raakt op de plek, waar zich een normale Graafse follikel had moeten bevinden, en dat daaromheen dan vervolgens in de oviductus een weinigje eiwit en ten slotte een eischaaltje zich afzetten.

Moeilijker verklaarbaar (en niet pathologisch?) is de vorming van zulk een dwerg-eitje in het allereerste begin van een leg-periode, een geval, dat ik slechts éénmaal met zekerheid heb kunnen constateren.

Dat het hierbovenbedoelde ziekelijke verschijnsel bij uitstek zal vóórkomen bij de gedomesticeerde vogels, ligt voor de hand; in de vrije Natuur krijgen zieke dieren geen kans, en komt overbelasting van een ovarium, zoals bij op grote eier-productie geselecteerde kippenrassen, niet voor, dus evenmin een grondige ontarding van dat orgaan. Bij wilde vogels heb ik die ziekte dan ook nimmer ontmoet.

Geheel iets anders zijn de ova pusilla, eieren die eenvoudig iets, en soms nogal beduidend, onder de maat zijn. Evenals eieren van normale grootte kunnen zij zowel vruchtbaar, alsook onbevrucht zijn. Ik bezit twee legsels van *Sturnus* en 1 van *Passer domesticus*, in elk waarvan één der eieren merkbaar kleiner is dan de overige. Van die *Sturnus*-dwerg-eieren was er één normaal vruchtbaar; het andere, en ook het mussen-ei, bleek onbevrucht, althans zonder levende kiem. Dat men door uitputting van de leggende wijfjes, bijv. door het steeds weer wegnemen van de eieren, de vorming van steeds kleinere (en ook minder) eieren kan stimuleren, laat zich aannemen. Deze in zekere zin kunstproducten buiten beschouwing

latende kan men bovendien constateren, dat er onder de vogels enkele individuen zijn, die kleine, en weer andere die juist grotere eieren voortbrengen dan het „gewone type”; wellicht een erfelijke individuële eigenschap! Het wil mij waarschijnlijk vóórkomen, dat, wanneer wij eens over grote aantallen, en dus over lange cijferreeksen, beschikten en daarvan curven maakten, zowel de kleine als de grote eieren zeer wel zouden blijken te passen binnen de normale variatie-breedte van de betreffende species.

Wilp (Gld.), Februari 1955.

W. C. VAN HEURN.

Summary of Short Notes.

1. Second record of the Dusky Thrush, *Turdus (naumanni) eunomus*, in the Netherlands.

On January 22nd, 1955, a specimen of the Dusky Thrush was seen in Naarden, Province of Noord-Holland.

2. Third record of the Dusky Thrush, *Turdus (naumanni) eunomus*, in the Netherlands (see fig. 1 on page 161).

On February 20th, 1955, an exhausted specimen of the Dusky Thrush was caught in a garden near Kampen, Province of Overijssel.

There is only one earlier record of this Thrush in the Netherlands: ♂ ad., Nov. 20th, 1899.

3. Runt-eggs and Dwarf-eggs.

The author describes his experience acquired with „ova inania” (runt-eggs) of common fowl. Many of these minuscule eggs seem to be produced by a cancrioid, degenerated ovary, and so they often contain a small particle of the diseased maternal tissue. These pathological disfigurements should be well distinguished from the so-called „ova pusilla” or dwarf-eggs, which sometimes may be the result of partial exhaustion, but in other cases must be considered as being due to an individual property of the mother-bird, and then perhaps might turn out to be a hereditary factor.
